

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 30

Lýsingarprísir fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 11. august 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Árg.

Arbeiði og framleiðsla.

»Arbeiði er keldan til alt ríki-dömi«. Hesin setningur er sannur, og hann fer at verða í gildi til allar tíðir.

Lands ríkið má verða mettt eftir teirri mongd, tað orkar at framleiða, hvussu nógv tað er fært úr hondum at greiða. Og annað týðningarmikið er tað: hvussu góðan útlanda-marknað tað hevur fyri sínum vörum, hvussu væl tað sleppur av við sína framleiðslu.

Tað eru hesir báðir tættirnir, ið kunna geva ti keypievni, geva ti útlandskan pening, so tað fær líkindi at fáa hendur á tær vörur og tæy tól, sum ti tørvar, og sum ikki eru til taks heima.

Tað er væl í lagi hjá landi at eiga samansparðan útlandskan pening; men er evni tess at framleiða í afturgongu, ella saknar ti tæy amboð, sum arbeitt skal verða við, so er litið vert at ávísar henda samansparða, innistandandi pening.

Ti tað er sum við ti, ið i heilum skal verða tikið av, og einki kemur afturat: at endanum verður uppi, og so stendur á berum. Eitt land skal jú altíð fáa vörur úttanifrá, og skal tað til hetta vanligja vörukeyp taka av fóstum peningi, og virki tess orkar ikki at framleiða so mikið, at framleiðslan er fôr at víga uppimóti vöruþröngdini, gongur landið fram móti fíggjarligum kreppum, og fólksins livikor mugu ganga niður í stórum.

Tað er ti tað, ið frættist frá øllum heiminum í dag, at fremsta mál landastýranna er at fáa framleiðsluna, sum kríggjið lamdi, upp á fótur aftur: keypa og gera sær framleiðslu-amboð, tí amboðini vóru týnd av kríggnum, ella teimum tørva at verða endurnýggjað og umvæld.

Men hin størsti og týðningarmiklasti spurningurin viðvíkandi landsins framleiðslu og orkuevni er menniskjast, sum arbeida skal, og sum leiða og stýra skal arbeiðinum. Vit vita tað við einum skipi, at er skiparin ódugnaður, so fiskar skipið ikki. Ella hevur skipari, um hann so sjálvur er dugnaður, ringa manning, tá fer heldur ikki at bera til.

Hvat fyri stýrislag vit so hava, Kommunisma ella Kapitalisma, privat fyrirtakssemi ella alment, so stendur alt á ti, hvussu hitt livandi tilfarið er.

Og her hjá okkum har alt liggur á sjónum: trolarum, skipum, bátum, her stendur líka so nógv á teimum, sum arbeida á landinum við ti, hin sjófarandi maðurin skal nýta. Alt samfelagið, alt vinnulivið er sum ein maskina. Skal maskinan vera í lagi, so má hvør lutur, hvørt hjól i henni eisini vera í lagi. Er okkurt í ólagi, so gongur ikki, sum tað skal.

Tað ræður um hjá skipum at sleppa skjótt avstað, tá ið fiskilíkindi eru. Har stendur ti á teimum, sum skipa skulu fiskin upp úr og skipa skulu i aftur skipið. Ella skip verður gjørt i stand, skip verður umvælt. Tað ræður um at fáa skjótt frá hondini, ikki bara tí at arbeiðið skal kosta minst møguligt, men tí hetta arbeiðisamboðið skal út aftur at virka. Hetta er ein innløgukelda, sum aftur má fáast at renna.

Arbeiði og framleiðsla eru keldurnar til vinning og framburð. Tær skulu gera tað liviligt hjá fólkinum. Ganga tær væl, eru líkindi at fáa lönirnar upp, keypievnini at yaksa, líkindi at gera tær sosialu lógirnar góðar, virka fyri skúlskapi og mentunarlívi. Tað eru ti teir tættir, sum allir limir samfelagsins eiga at geva ans og hava hugin fyri. Bæði tæy sum stýra skulu og hini sum undir skulu vera.

PANTING

Tað verður her gjørt kunnigt, at dómarin hevur góðkent, at eftirstóður av kommunuskatti og kaminreinsan fyri fyrra hálv-ár 1947 og vatngjald fyri 1946 verða innheimtaðar við panting.

Farið verður undir pantingina uttan aðra ávarðing tann 26. august h. á.

Tórshavnar býráð, tann 8. august 1947.

Tit fáa

bestu málingina hjá okkum.

M. P. Jacobsens málarábúð.

Hvussu er vorðið við handli okkara?

Ganga okkara handilsviðurskipti enn sum best ber til?

Tað er at frætta, at danskir handilsumboðsmenn selja enskar vörur her á landi, sum ikki fæst útflutningsloyvi til i Onglandi, og teir skulu hava gjald fyri hana i »føroyskum pundum«

Almenninurin má spyrja, hvussu hetta er vorðið. Er hetta satt, so er tað so lógið, at kravt má verða frá okkara ábyrgdarmonnum, at teir skulu geva frágreiðing. Tað má vera merkligt, at vit skulu keypa vörur, tað land, vit selja til, framleiðir, frá einum triðja landi.

Men handil okkara hevur altíð verið i einum so lögnum skili. Vit hava verið og eru i

hondunum á monopolum og einari rúgvu av heilsólumonn-um, og av øllum hesum millumliðum dýrkar varan upp og verður ikki keypandi, tá ið hon kemur til okkara.

Handilin er hitt týðningarmesta fyri einum landi. Landsins stýri má hava eftiransan við handlinum. Í øðrum londum gera menn handilsáttmálar og fáa frammanundan prísir at víta. Vit mugu eisini einaferð taka okkum soleiðis um reiggj, at vit fáa eitt ræði á okkara handli, leita okkum eftir vörum okkum tørvar og keypa har óðyrast kann vera.

Kristiligur verðaldarfundur hildin í Oslo.

Fólk úr øllum londum møtt til fundar.

Á sumri verða nógvir fundar hildnir víða hvar og við ymiskum ætlanum.

Tveir stórir kristilgir verðaldarfundir hava verið hildnir i Norðanlondum nú stutt her fyri: Kristiligur ungmannafundur i Oslo og Baptista-fundurin i Keypmannahavn. Har hava verið samankomin fólk allastaðnis frá, og tú hevur sæð fólk við ymiskum kroppsliti spáka i gøtunum. Blaðmenn eru hugaðir at finna ókunnugt fólk á máli, og norska »Arbeiderbladet« hevur at siga tíðindi og hugsan frá mongum av teimum, sum verið hava til nevnda fundin.

Tey litadu fólkinu hava ymiskt at siga um hin hvíta mannin, sum nú i mong mannaminni hevur verið harri og lærimeistari teirra — og dómirnir eru ikki allir honum til rós. Tað, ið tæy lita fram ímóti, er at gerast so upplýst, at tæy kunna taka ræði sjálv og verða leys frá harra sinum.

Kristindómurin, sum hin hvíti maðurin boðar teimum, er seinur at vinna fram, og tæy siga, at hann (hin hvíti) hevur sjálvur skuldina.

450 milliónir eru i Kina, og bert 1 millión er kristin. Kinesararnir siga, at hin størsti meinbogi er tann, at miðstöða kristindómsins, Europa, sýnir

ringari moral enn hinir verðaldarpartarnir. Serliga minnst Kinesarar, tá ið Europearar íbirtu kríggj móti teimum i 1864, tí Kina víldi halda uppát at flyta inn opium.

Annars siga teir, at nógvir av teimum leiðandi monnum i Kina eru kristnir, Chiang Kai-sjek sjálvur er kristin maður.

Ein Hinduari sigur, at hindu-isman hevur góða morallæru og finan filosofi, men eingin religiún setir menniskjuna so høgt sum kristindómurin. Hann er glaður, at India er frítt. Nú skulu teir fáa eitt sameint India, taka av »kasturnar«, sosialisera idnaðin og minka um tað privata vinnulivið. Hann heldur, at tað hevði verið betur, um Onglendingar ongantið hövdu verið i Indiu. Teir hava sátt ósemju fyri at kunna ráða, sigur hann.

Tá ið hann verður spurður um tað »kristna« Europa, svarar hann, at Europa hevur alt fram nógv, sum ikki er ti til heiðurs, og Europearar hava ikki fynast fyri at nýta kristindómin sum vápn i mongum av sínum óndu gerðum. — »Eg vóni, at tað ikki skal vara so leingi, fyrr enn India fær høvi til at njóta signing frá evangeliumum, og tað nógv ferðir meira enn tíl hava verið fôr fyri«.